

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Franc Horvat, širiteo Novin i Mar. Lista, Bogojina:

Nekaj misli od katoličanskoga tiska negda i zdaj med Slovenci.

I.
Človeki je prirojeno, da se vsigdar zanima za novosti. Tak so že naši stari očaki bili navdušeni za kakše novice.

Gda so ešče ne poznali, ka je tisk, to je za časa törski bojov, gda je törška vojska prodirala proti našim slovenskim vesnicam, so naši vojaki vužigali kresove i s tem so naznanili doma, da je nevarnost za domačine.

Bili so novinarje, šteri so hodili od mesta do mesta, ka so ljudem novice pripovedavali. Med temi so bili tudi kakši beručje, šteri so zraven dobro služili.

Ali najstarejše novine mamo ešče dnesden očuvane, to so novine v rizbaj, (malane novine) na končnicaj, i to najdemo na panjih pri rojaraj na Kranjskom.

Prve tiskane so prišle l. 1868.: „Ljubljanske Novice“. Pred 40—50 leti je bio naročeni za novine samo kakši izobraženi človek. Na vesnicaj pri kmetaj je od toga nej bilo čuti, zadovoljen je bio, či je na konci leta zvedo v kalendari novice celoga leta.

Slovenski narod je vsigdar bio obdarivani z modrimi možmi, šteri so se borili i se bodejo borili za naše slovenske pravice, i šteri držijo našo slovensko kulturo. Med temi je bilo i je največ duhovnikov.

Katoličansko tiskarno, zdajšnje Jugoslovansko v Ljubljani, štera slovi kak malo štera v Europi, je tudi nastavo duhovnik: Josip Jerič 1885 l. Pri tom ogromnom deli so njemi pomagali duhovniki cele ljubljanske pušpekije. Či poglednemo v to tiskarno, se nam vidi, kak či bi prišli v kakšo čudno deželo. Uredništva so vse prepletana s telefonom, gde se dobijo vse vrste novice. V posebnom oddelki je človek, šteri lovi glase iz celoga sveta, potom radija. To, ka se zgodi v ednom hipi, v Ameriki, Aziji, ali na šterom koli tili sveta, to v tistom hipi zvedo te urednik, ki, se razmi, tudi more znati najmenje 6 jezikov, da te novice obrne v slovenščino. Bio je tudi svoj čas v službi na velkoj ladji na Atlantskom Oceani. Skupno je zaposleni v toj tiskarni 350 ljudi.

No i tej uredniki vse spise dobro preštudirajo i odpošlejo v tiskarski oddelek, gde se potem tiska: „Slovenec“, „Slov. dom“, „Domoljub“, tudi se tiskajo nabožni mesečniki: „Bogoljub“ i štampa se neštevilno drugi dobri tiskovin pa knjig. V tiskarni mašini ropočejo noč i den. Vsaki stroj natisne na vüro 24.000 izvodov 8 stranskoga časopisa.

Strašna sila. V ednom hipi pride novost iz drugoga kraja sveta i to se včas natisne, po-

šle se na vlak i v par vöraj zvediš novosti s celoga sveta. Što je mogoče, zvün naši „Novin“, naj sega po našem krščanskom dnevniku: „Slovenec“, šteri je tretji po številu naročnikov v Jugoslaviji.

Tak tudi mi v Slov. krajini mamo takše velke možne i to so većinomam tudi duhovniki, šteri so se vno go borili pod vogrskov vladov za slobošćino slovenskoga tiska i za slovensko materinsko reč. I ta zvezda tiska je zasijala že pred 200 letmi pri sv. Bedeniki i to je bio: duhovnik Mikloš Küzmič, on nam je dao trden fundament za narodno življenje, narodno šolstvo, bio je za nas kak za Štajerce Slomšek.

Po Küzmičovo dobi so se

ešče vsigdar najšli duhovniki, šteri so širili slovenske knjige: katekizmuš, biblijo i molitvene knjige. Moč našega domačega tiska je šla čiduže naprej. V našoj dobi smo dobili znova duhovnike, šteri so sprevidli, ka mi Slovenci moramo iti čiduže naprej, kak v verskom, tak v kulturnom pogledi. † Kanonik dr. Ivanócy z svojim kaplanom J. Kleklom i z jürjanskim kaplanom, poznejšim bogojanskim plebanošom, so začnoli pripravati Mohorske knjige v naše krščanske domove i izdali prvi kalendar pred 34. leti.

Če poglednemo nazaj v zgodovino Slov. krajine, vidimo, da so tej može bili klica za našo slovensko slobošćino.

Na pot.

Človek se ne zveličava sam. To je istina. Oni, šteri mislijo, da jim vera nameče obveznosti samo v cerkvi, v privatnom življenji, a njihovoga javnoga gospodarskoga, političnoga i društvenoga življenja ne dosega, se motijo. Nega naravnih zakonov, šteri bi v gospodarstvu, društvi i politiki delovali mimo vesti. Što to vči, greši. Takša pot vodi do odbijanja človečega življenja, do brezmišelnosti, do največše življenjske zablode.

Žalostno je, da se dnes vno go katoličanci malo brigajo za javno življenje. To je tak zvana „navzočnost“ katoličancov v sveti. Ta nemarnost katoličancov je dovolila, da so se v sveti razpasle vno ge sile teme, nereda, smrti. Tak se dogaja, da so grda hüdobija, prepredena vkanlivost, razvüzdano življenje, še pred rojstvih zapravljena deca dnes življenjska pitanja, s šterimi je zaposlena javnost, štera majo čast na visike naslove i prve strani modernoga časopisja. Katoličanska načela i navuki, katoličanski društveni interesi pa so potisnjeni v kot, med oglase, med notice, za štere se malo što zanima. Tak raste den za dnevom brezno, štero silno privlači katoličanstvi odtüjeni svet.

Za rešitev sveta je nüjno potrebno, da smo vsi katoličanci „navzočni“ v sveti. „Navzočnost“ v sveti je ne za katoličanca nekšo novo stališće, šteroga bi on morao sprejeti ali odbiti. To je globoka obveza, štera izhaja iz njegove same naravi, iz njegove „neskončne veličine i njegove neskočne nevole“, pravo bi sv. Tomaž. „Čütim, da sem dužnik vsakšemi stvorenji“ pravi sv. Paveo.

Katoličanec ne pripada tomi sveti, ali živi v tom sveti. Kato-

ličanec mora biti „sol zemle“. On mora dati sveti njegov smiseo, ne zato, da v tom deli najde sovje zadovolstvo i vživanje, nego zato, da od toga dela, od toga napora od toga trpljenja deli sočloveki dobo. Katoličanec je daleč od one pohlepnosti samolübjja, štera je fundamet kapitalizmi, kak tudi daleč od zablode komunizma. V dvoboji med kapitalizmom i komunizmom, katoličanec ne je posrednik. On se bori proti komunizmi, ali nigdar kak kapitalist v imeni gospodarskih interesov, nego z ednoga dosta višišoga stališća, s samoga stališća življenja, človeka, ki nosi božo podobu.

To svojo „navzočnost“ v sveti katoličanec najleži vrši zvün vsakše stranke. Ne na „desno“, ne na „levo“, nego po poti, štero je začrtala Cerkev. Vno ge stranke na „desni“ i na „levi“, v šterih so sodelovali katoličanci, so večkrat škodile veri s svojimi nespretnimi i nebrzdanimi rečmi i zaleti. Če je pa gde dana prilika i garancija za delovanje s pomočjov stranke, delajmo prek te stranke za dobro stvar, a nigdar za samo stranko. Če što ma pravico i moč, da zrüši razredni plot med raznimi razredi, te jo ma predvsem katoličanec.

Prav zdaj za Božič je pali zadoneo iz Rima glas poglavara sv. Cerkve: „Od vseh strani se dnes nesrečneži obraćajo na nas — vsi, šteri trpijo. — V vseh deželaj vtegujejo k nam roke ljudje, šteri so toti daleč od nas. Pogled na vnožino nesrečnih i zablodenih nas globoko potresa. Čüjemo reči razrednoga boja, državlanskih vojsk, bojn, preganjanja, vmorov. Če bi dnes Kristuš prišo na svet, bi stopo k vsem tem nesrečnežom i jim govorio reči globokoga sočütja. — Mi katoličanci šćemo razveseliti i tolažiti vse tiste, šteri trpijo. Mi šćemo delavcom pomagati, da dosegnejo vse svoje pravice, šćemo pripraviti pot, da bi se v pravičnosti i lübezni narodi spravili. Ako iztegnjena, proseća roka od vaše strani izražava želo, da bi bole spoznali katoličanske brate i da bi poštüvali vero, štera jih oživljava, spoznali njihovo osvedočenje, njihovo čüstvovanje i njihova dela, potem se Cerkev ne de branila, da vam omogoči to spoznanja i vi te mogli naskori ugotoviti, da more Cerkev mogočno i bistveno prispevati k sreči vsakoga.“

Katoličanec lübi red, ar zna, da nered rodi krivico. On vsigdar teži za redom, čeprav zna, da ga človeča narava nemre popolnoma stvoriti. Pa če se tudi nigdar ne stvori popolnoma na zemli red pred drugim Gospodovim prihodom, pred onim ča-

Pozdrav

preč. g. Camplin Ivani.

Bodoćemi izseljenskomü duhovniki za Francijo. Gda smo poglednoli Tvojo sliko i dovoljenje Prezvišenoga gospoda apostolskoga administratora Slovenske krajine, Dr. Ivana Jožefa Tomažič-a, ka nam pošlejo pastera, nam raztepenim ovcam, so se nam oči zarosile od velike radosti. Tisočeri Bog plati za té veliki dar Prezvišenomi.

Tebi pa klićemo, dragi naš pastér, mi rastepene ovce na tom trnjavom pašniki, Bog Te spremljaj i vodi vse dni, ka boš prebio med nami, i Bog Ti obilno plačaj vse trüde, štere boš meo z nami.

Blažene božične svetke i srečno novo leto Vam, g. urednik i vsem gg. duhovnikom, našim domaćim, rodbini i prijatelom, domaćim i tukajšnjim. Daj mali Ježušek tam v betlehemskoj štalici...

Jožef Šömen, Terezija Padarić iz Bogojine; Leopold, Števan Mencigar, Recek Janoš iz Venčeslavac; Kalman Casar i žena iz Odranec à Ecquetot, Eure, France. — Pozdrav Ti prisrćni, krajina ti Slovenska, mili naš dom. Pisao Šömen, chez Mr. A. Dequatremare à Ecquetot, par St. Aubin, Ecroville.

Novi list.

Pred dvema letoma je bila ustanovljena Kmečka zveza. Ka je namen te organizacije, od toga smo že pisali. Delati hoće na to, da se zbuša naše gospodarsko stanje, ka bomo na svoji domovaj lejko tak živeli, kak se človeka dostaja. Naš kmečki stan šće napraviti enakopraven drugim stanovom. Da bi ležej dosegnola te svoj cio, je začnola izdajati svoj list „Orač“, ki bo izhajao vsakši mesec ednok. Geslo toga lista je: delati za lepšo bodočnost slovenskoga kmeta. List poziva k sküpnosti vse naše kmete. „V slogi je moč“, pravi slovenski pregovor. Le če bomo zložni med sebov, bomo dosegnoli to, ka si vsi želemo: zboljšanje gospodarski prilik.

Kmečka zveza ma že 60 jezero članov. To velko število nam svedoči, kak potrebna je bila ta organizacija. O življenji i deli tej jezer bo poročao list „Orač“, jih vzgajao i izobražüvao.

Pred sebov mamo prvo številko toga lista. Kak glasilopolitične organizacije, bo „Orač“ nepolitično glasilo, zato ka ma kmečka zveza na svojem področji šörko pole dela.

som, gda se Gospodar i Sodnik vrne, da vlada v slavi, katoličanec dobro zna, da je on vpisan v večnosti. To davle katoličanci vrednost i moč za obnovu sveta.

Vojska Križa ne ide samo za tem, da vspostavi red na sveti, nego stvori red v srcaj katoličancov. Iznad delovanje strank i razredov, iznad slabostjov tela i düše, iznad samolübjja i lažnih navukov, katoličanec mora biti v istom trenutki navzočen v sveti i v sebi. Na to ga ednok za vsigdar pozvo glas, šteri je zadoneo s gore Judeje i če na njega ne odgovori, nišće drugi ne bo za njega nigdar odgovarjao.

To je naša odločitev v zarji novoga leta. Ali mo katoličanci popolnoma verni zahtevam svoje vere, ne samo v privatnom, nego tudi v javnom, gospodarskom, društvenom i političnom življenji, — ali de pa celi svet noso kaštigo nevere i joja. Tretjega izhoda nega. Grački Vili.

Štatistika časopisov, mesečnikov i drugih knjig v Bogojanskoj župniji za 1937.

Vesnice	Družin		Novine		Slov. Gospodar		Domoljub		Slovenec dnevni.		Slovenec nedel.		Slovenski dom		M. Krajina		Domovina		Jutro		Friss üjsäg		Marjin List		Bogoljub		Zamorćeki odmev izetki		Glasnik Srca Jez.		Düševni list		Mohorske knjige		Vodnikove knjige		
	Držin	Novine	Slov. Gospodar	Domoljub	Slovenec dnevni.	Slovenec nedel.	Slovenski dom	M. Krajina	Domovina	Jutro	Friss üjsäg	Marjin List	Bogoljub	Zamorćeki odmev izetki	Glasnik Srca Jez.	Düševni list	Mohorske knjige	Vodnikove knjige																			
Bogojina	166	88	6	4	8	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bukovnica	33	8	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Filovci	152	43	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ivanci	82	16	4	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strehovci	81	25	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sküpn o	514	180	24	21	9	2	1	3	7	1	3	204	5	5	8	4	37	8																			

Naš širiteo, Horvat Franc iz Bogojine, nam je zbrao štatistiko časopisov, mesečnikov i drugih knjig za bogojansko župnijo. Zgoraj navedena tabela nam jako lepo kaže vse to. Iz nje se vidi, da so na prvom mestu so naši katoličanski časopisi, posebno naš M. List i Novine. Kak nam pa že zdaj povedano, bodo letošnje leto naročniki naši katoličanski Novin ešče narastli v bogojanskoj župniji. Zato se širiteli i naročnikom uredništvo najlepše zahvalüje. Prosimo pa tudi druge naše širitele, da bi istotak napravili takšo štatistiko od svoji far, kak jo je bogojanski širiteo napravio.

Vredništvo Novin.

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Crensovcih, Sloy. Krajina.
Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2-50 Din., v inozemstvu 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na sküpnü naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plaćati se mora naprej. Štev. položnice 11806. Rokopisi se ne vraćajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niža. Poslano i med tekstem vsaka reč 2 D., mali oglasi do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1-50 Din.

Nedela

po Treh Krali druga.

Evanđelij (Janoš 2). Tisti čas svadba je včinjena v Galilejskoj Kani i bila je tam Mati Jezusova. Zvani je pa bio, i Jezus i vucenicke njegovi na svadbo. I gda bi zmenkalo vino, pravi Mati Jezusova njemi: vina nemajo. I veli njej Jezus: Ka je meni i tebi žena? Esce je ne prišla vora moja. Veli Mati njegova slugom: kajkoli bude velo vam, včinte. Bilo je pa tam šest kameni vejder, položeni poleg očičavanja židovskoga, držeče vsako dve, ali tri merice. Pravi njim Jezus: napunte ta vejdra z vodov i napunili so je do štrihoma. I veli njim Jezus: zajmlite zdaj i neste starisini. I nesli so. Gida bi pa koštao starisina vodo na vino obrneno i nej je znao odket bi bilo, slugi so pa znali, ki so zajimali vodo: zove zaročnika starisina i pravi njemi: vsaki človek obrvim dobro vino da, i gda se že zapojijo, tada ono, štero je lagojše: ti si pa zadržao dobro vino do eti mao. Ete začetek je včino čudni dejl Jezus v Galilejskoj Kani, i pokazao je diko svojjo i vervali so v njem vucenicke njegovi.

*

Hižni zakon je jako resna i sveta zadeva. Zakaj? Odpr sv. Pismo stare zaveze. V 26 vrstici najdeš zapisano: „I Bog je pravo: Napravimo človeka po svojoj podobi i spodobnosti, I Bog je stvorio človeka po svojoj podobi; po božoj podobi ga je stvorio, moža i žena je stvorio. Bog jiva je blagoslovo i pravo: Rasuta i množita se, napunita zemlo i podvrzita si jo.“

Zakon je tedaj popunoma boža naredba. Ka Bog včini, to je vse dobro i sveto. Mi ne razmimo skrivnosti v življenji človečega deteta. Je pa od Boga i gde vlada boži red, je vse plemenito i dobro. Zato moremo vse tak vzeti, kak je Bog šteo i kak je položio v človečo naravo, čiravno skrivnostno.

Kak lepo bi bilo na sveti, či bi meli vsi zakonci vzvišene misli od zakona. Kak vse lepše bi potom govorili od velikih skrivnosti človečega življenja; koliko već poštuvanja bi meli eden do drugoga. Zakon je važna zadeva. Od zakonskoga življenja, kakše Bog žele, je odvisno ne samo vaše zdravje zakonci, nego tudi zdravje vaših potomcov. Što se ne drži božega reda, ga zadene boža kaštiga. Vsi gresi proti človečoj naravi se maščujuje nad lastnov naravov. Takše je pravilo božega reda. Zakon je pa tudi jako sveta stvar. To je že po svojoj naredbi. Je pa to esče toliko bole, ar ga je Kristuš podigno v svestvo. Oplemento je s tem očetovstvo i materinstvo pa obema obećao potrebne milosti, da mož i žena lahko spunjavljeta svoje dužnosti kak oca i mati po božoj voli. Sv. zakon je določeni za razvoj božega kralstva na zemli i za napunjenje nebes s svetniki. Sv. zakon je jako bogata vretina milosti za oca i mater za celo življenje. Obema davle milost, da spoznata medsebojno razmerje, štero juma potepri prinese medsebojno poštuvanje, občuva mir i jednost. S pomočjov milosti sta ednoga srca, sta eden drugomu posvet jakosti. Boga pa tudi sveti i posvet svojoj deci. Po milosti sv. zakona pa mož i žena tudi spoznata, da so deca ne breme i nadloga, nego vez zakonske ljubezni i tisti biseri, štere Gospod vesolstva lübi i bo ednok terjao za nje odgovor.

Či je zakon tak važna i sveta zadeva, potem se trbe na njega pripraviti z lepim življenjom. Nevražena mladost, neskaljena čistost, je najlepša dota za zakon. Zato pravim posebno deklam: ne misli, da moraš moža dobiti, naj bo kakše. Ravno prevelika žela po zakoni, zapela dekla, da je pripravljena za vse, samo da ga dobi! Vsaka naj si misli: či je boža vola, či so okoliščine takše, da pridem pošteno v zakon, či je dober človek, s šterim bi mogla živeti srečno, potem že. Či pa bi mogla celo življenje z njim meti pekeo, je bole, da tak ostanem.

Razgled po katoličanskom sveti.

Ka bude v Budapešti na mednarodnom euharističnom kongresi.

Maja 25. skupno prečišćavanje državne policije.

Maja 26. skupno prečišćavanje već sto jezer dece i mladine.

Maja 27. skupno prečišćavanje madjarske vojske i bivših vojnikov.

Maja 27. noćna molba Najsvetejšega za moške, polnoćnica i skupno obhajilo moškov.

Maja 28. slovesna boža služba po vshodnom obredi za zjedinenje kršćanstva.

Maja 29. slovesna sv. meša papinoga odposlanca, skupno prečišćavanje za vse i govor sv. Oće pape, Pija XI. potom radia. Isti den popoidnevi procesija z Najsvetejšim po Andrassyjovoj vulici i molitev v pomirenje Jezusovoga Srca, od grešnoga sveta toliko razželjenoga, posebno za zablode nesrećnoga komunizma, naj se teh svojih blodnih ovćic smiluje sladko Srce Jezusovo i je povrnjene obine na sebe i resi večnih i časnih nesreć.

Začne se kongresna slavnost z veličastnov noćnov procesijov z Najsvetejšim 26. maja po Donavi. „Osem kilometrov daleč de vozila zlata ladja v nepopisnoj razsvetlavi na Donavi Najsvetejšega i to de sprevajalo 14 drugih ladj. Kre Najsvetejšega do klećali papin odposlanec, pušpecje i drugi cerkveni dostojanstveniki. Kre dva brega Donave de pa klećeć čakao zbrani sto i stojezerni narod v dužini 8 kilometrov svojega Gospoda Jezusa Kristuša, da ga moli, javno prizna i prosí, da odtira zmote sveta i zakraljuje v vseh srcaj, štera ga esče ne poznajo. Veličasten prizor, kaksega svet esče ne vido. Slovenci do meli cerkev sv. Elizabete, Hrvatje pa cerkev kapucinsko. Obe ležita kre Donave, zato se romarje krasne i genlive noćne procesije lahko brez težav vdeležijo.

Glavni oltar bo 15 metrov visiko stao v „városkertí“, v varoškom ogradi, parki, gde so vodomete, ki so bili napoti, že

podrli i gde so jezero že izsušili. Okoli oltara bo sedežov za 200 jezero lüdi i za 100 jezero stojišč. Vsi ti se prećistijo pri glavnoj meši. Prećišćavalo bo 1000 dühovnikov z vednakih kelihov, štere so poklonilo vogrskere fare. Vsaki dühovnik prećisti 300 düh na mesti, gde do stali ali sedeli. To prećišćavanje mine v pol vüri. Pred sklepom 29. popoldne po procesiji z Najsvetejšim bo vsaki narod, ki bo na kongresi zastopan, po svojem zastopniku pet minut govoru pred Najsvetejšim. Te govore radio raznese po celom sveti. Tak se celi svet združü i ednojstoj, najsvetejšoj borbi za čast Kristuša Krala, našega Rešenika, Gospoda Jezusa Kristuša i za rešenje njegovih nemrtelnih düh.

Novi kotorski škof. Sveta Stolica je imenovala za kotorskoga pušpeka profesora i verovučitelja kotorskih škol, prevz. g. Butorca. Novi škof so stari 50 let. Kotorska škofija v Dalmaciji poleg svojih katoličanskih vernikov šte lepo število srbskih pravoslavni.

Povrnjenje razkolniškoga pušpeka. V Indiji je prestopo iz razkolniške i krivoverske jakobitske loćine v rim. kat. cerkev škof Mar Severios. To je tretji pušpek te krive cerkve, ki je najšeo pot k pravoj Kristušovoj cerkvi.

Francosko odlikovanje za nasega franćiskana. Beogradskoga kateheta, preć. g. dr. Zubac Daniela, franćiskana, je francosko prosvetno ministerstvo odlikovalo z ordenom oficira akademije (officier d' Académie). To pa zavolo zväunrednih uspehov, štere pokaže g. profesor v šolaj, posebno v beogradskoj francuskoj ženskoj gimnaziji.

Sklepi polskih škofov. Škofje republike Poliske so svojim vernikom prepovedali vsako sodelovanje z društvi, štere so kolćakaj proti veri, ali te že odkrito, ali prikrivo. Proti komunističnim krivim navukom pa začne cerkev na Polskom odloćen boj z vsemi mogoćnimi sredstvi.

Slovenci pa Slovenija.

Naša zemla.

Na slovenskoj zemli se razprestirajo velka i visika gorstva. Najvisise gorovje na slovenskoj zemli je skupina Julijskih Alp. Povprećna visina znaša 2500—2600 m. Povsedi nam kaže gorovje srme stene, globoke debri, špicaste i gole pa deloma z većnim snegom pokrite vrhé. Od glavnoga grebena se ocepjajo stranski grebeni. Najvišiti vrh v Julijskih Alpaj i spoj v našoj uržavi je Triglav (2864 m). Na vrhi Triglava stoji Aljazov stolp, nazvan po župniku Aljaži, šteri ga je dao zgraditi. Od Triglava se ocepjajo grebeni, ki loćijo prekrasni dolini *Vrata i Krmo*, glavni greben pa zavije proti jugozápadu po planoti *Komni* s sedmerimi „Triglavskimi jezeri“ i sledi toj smeri do vrha Bogatina (2008 m), šteri je znan po pripovesti o „Zlatorogi“.

Greben Triglavskoga pogorja je državna meja med Italijov i našov državov. Izpod Ponce izvira Sava Dolinka; pri Mojstrani sprejema v sebe Bistrico, štera prihaja iz Vrat, blizi Žirovnice pa vodo Radovno, ki teće skoz slovećo sotesko Vintgar i tvori pred svojim izlivom krasen slap. — Sava Bohinjka izvira pod imenom Savica izpod Komarće, teće skoz Bohinjko jezero, nato sprejema v sebe Bohinjko Bistrico i se združü s Savov Dolinkov pri Radovljici.

Podnebje Triglavskoga pogorja i njegovih predgorij je precí ostro, zlasti zime so pune snega

i so duge. Hladna poletja pa prizovejo v te najlepši svet naše države dosta tujincov.

Drügo velko pogorje, štero se tudi razprostira po slovenskoj zemli, so Karavanke. Karavanke so na zapadi porasle z gošćov, dale proti vzhodi, gde prevladuju vapnenec, se pa začenjajo sklenjene stene veličastnih oblik. Južno od Beljaka na Koroškom se vzdigavie Peć (1511 m), ki dela mejnik med tremi državami. Veličasten i lep je razgled z *Golice* (1836 m); najvišija gora v Karavankaj pa je *Stol* (2240 m).

Kak tretje mogoćno gorovje so Kamniške ali Savinjske planine. Kamniške planine so mogoćno gorovje, dugo približno 45 km. Tu je već mogoćnih vrhov kak Storžić (2132 m) pa Grintavec (2559 m). Od glavnoga grebena Kamniških planin se odcepi već stranskih, med šterimi ležijo globoke doline, med temi je svetovnoznana *Logarjeva dolina*.

Tak vidimo, da prehaja visiko gorovje Julijskih Alp i Karavank s Kamniškimi planinama proti izhodi pomali v niže, i predalpski svet pa bregé, ki se prelivajo na severoizhodi v rodne ravnice, na jugu pa v kraški svet, ki obsega deo Primorske, severno Istro, Notranjsko pa esče deo Dolenjske. Med tem, gda se vse popisano gorovje vleće od zahoda proti izhodi, kak Pohorje, ki je pokrito z zelenimi gošćami i Kozjak, imajo Gorjanci, ki so v svojem većšem deli meja med

Pismo misijonara g. Jožefa Kereca

svojoj materi v Prosećkoj vesi.

Dnes, na den svete Terezije, je 45 let od tistimao, kak si me rodila. Mislim ka si mi zato dala ime Jožef, ar je ta svetnica jako častila svetoga Jožefa; ali pa te je znabiti vodo kakši drügi namen. Naj je bilo kakše, moj patron, sv. Jožef, me zaistino čüdivovito vodi skoz moje dozđajšnje življenje. Minulo je teda 45 let, i dobro znam, ka si dosta pretrpela z menov, i skrbi so te mantrale posebno za časa mojega šolanja. Za vse to sam ti iz srca zahvalen i ti zagotavljam, ka sam vsigdar molo za tebe i se te vsakši den spominam pri svoji molitvaj, posebno pa šče pri sv. daritvi. Dobro znam, ka tudi ti verno moliš vsakši den za tvogega sina, misijonara, i pri tom, gda se ti za to sinovsko zahvalim, te srćno prosim, ka šče nadale moliš za mene. Znam, ka me samo tvoje goreće molitvi podpirajo v telki nevarnosti, skoz štere me vodijo moji misijonski stopaji. Mislim, ka med šestnajstletnim delüvanjom v poganski misijonaj šče niedno leto nej bilo tak žmetno, kak ravno letošnje. Kelko dugi i nevarni potüvanj sam jaz to leto prehodo, kakše gore i grabe sam prekoraćo i se tudi dvakrat vozo po zburkanom morji i to med bojnimi hajovi i nevarnimi bombami; ali boža previdnost me je dozđaj vsigdar zdravoga povrnio na mojo osrednjo postajo v Junnanfu-ji. Zadnjikrat, kda sam bio v Chopa (Šapa) na 1500 metrov visiki goraj, sam meo lepo priliko obiskati s patronom Ly dosta družin esče divji plemen Meocev i Manov. Kak me je veselilo, ka sam njim leko gućao od Boga, od nemrtelnosti düše, od nebes, z ednov rećjov od njüve düšne sreće, či sprimejo kršćansko vero. Dvakrat v tom leti sam prehodo tudi Tonkin i leko pravim pri tom mojem velkom düševnom veselji, ka mi je Bog dao srećo oznanüvati njegov Evangelium vnoгим različnim narodom i prehoditi vnoگو zemle, pri tom pa mi je dao tudi znati dvanajst jezikov, ka esče ležej opravlam to svoje apoštolsko delo med narodi. Dnes, gda pri toj obletnici nekoliko premišlavlem, kelko do brot sam od Boga sprijao, mi pride na miseo tudi tisti čüden i smejšen dogodek, šteri se je pri mojem rojstvu zgodo v našoj družini, kak si mi ti i moji starejši bratje pripovedavali i nagaćali, sledkar, najmre da je istoćasno z menov prišo na svet i štali nekši teoćek i so mi pravili, ka z mene nikdar nikaj nede, ka bom tak zabiti kak volek; ti si me pa tolažila, ka bo te volek daleć po sveti mukao i vnoğı ga bodo poslušali... I poglednimo, kakša istina je to, kak daleć jaz po sveti müćem i kak različni narodi me poslušajo; tudi divjaki visikih junnanski i podtibetski gor poslušajo moje mükanje. Lüba mati, le moli nadale goreće za mene tak, da bi to mükanje moglo rešiti vnoگو-vnoگو düš. Vsa moja sreća je v tom, či morem rešiti düše i delati za düše i ne želem si drüge tolažbe na toj zemli. Ne misli si pa, ka moje misijonsko življenje teće samo med takšimi rožicami. O ne! Vnoگو je trpljenja i težav, pravo bi, vćasi nadćlovećih. Ve se spo-

minaš preganjanja v Taomuni-i, v Shekiji i nato v Shiuchowi i komunistična nevarnost dve leti zaporedoma tü v Yunnanfu-ji. Poleg toga pa potüvanja med roparskimi nevarnostmi, sovražniki na stanüvanji i vsepovedi, kama nas ponesejo naše misijonske noge. Kelko premagüvanja i trpljenja med potüvanjom i kelko betega z lübezni do drügi si more misijonar nakopati pri takšem napornom deli... i ka naj pravim od pomenkanja, stradanja od lakote, mraza i vroćine, kelko moremo prestati. Či mammo svoje srce pri Bogi i mislimo na trpljenje božega Zveličara, je zaistino vse to nekaj sladkoga za misijonara i se nešćem toziti, pišem ti samo za to, ka s tem naraćunam prevnoge dobrote, štere mi je lübi Bog naklono pri tom mojem šestnajstletnom apoštolskom deli. Znam, ka me čakajo esće vnoğı i hüjša trpljenja, a vüпам se, ka sam tudi že pripravljeni vse z veseljom i velkodüšno sprejeti. Že naprej se njim veselim, ka tak ne bi bio nikaj menje spodoben drüгим apoštolom i oznanüvalcom Kristušovoga Evangeliuma. Kak znaš, je sirmasťvo i nevala moja velka herbija na tom sveti. Pa si ne misli, ka me to tere, o ne, to mi davle vsigdar novo veselje za nova djanja. Rad hodim raztrgani i z samo napo punim želodcom, či samo morem s tem kaj dobroga vćiniti za drüge, ki so esće većši sirmacje kak jaz. Znaš, ka me je v Tonkim pred katedralov v Hanoi-ji eden sirmak Anamit, šče precí dobro oblećeni, proso: „Mon Père, je vous prie pour l'amour de Jésus Christ aidez moi, parceque je suis très malheureux...“ Vido se mi je bole klantoš kak sirmak, a proso me je z lübezni do Jezusa Kristuša i zato sam njemi nej mogeo odrećti; ar pa penez pri sebi nesam meo, sam njemi dao edino süknjo, štero sam meo s sebov. Kak srećen sam, či morem komi kaj pomagati. Zmislite si samo, kelko je tu zapüšćene i nevedne mladine, iz štere bodo zagvüšno ednok gorski razbojniki, či njej ne pridemo na pomoć z dobrov vzgojov. Za te sirmake sam že dosta žrtvüvao i njim zidam velko hüzo — zavod, kama jih na stotine leko vzememo notri i dobro odgojimo. Pri velkoj zgradbi nemam nikše pomoći, vse si morem z velikimi trüdi priboriti. Betonska dela so dokonćana i s tem sam prišo v velke duge, skoro do eden miljon dinarov. Pomislite, kakše težke interese morem plaćüvati, velko družino hraniti i plaćüvati mesećno plaćo vüćitelom šestrazredne lüdske šole itd. Vse to je edno velko breme za ednoga tak maloga človeka, a te zagotavljam, ka je to breme meni tudi sladko i lahko, čiravno sam jako osamljeni i ne vem, kama se naj obrnem za pomoć. Vse to mi je šče ne pobećilo moje duge brade i moj duh je vsigdar veseli v Gospodi, ar znam, da samo za Njega i njegovo čast delam. Tak vidiš, draga mati, da se ti nej trbe bojati za mene pri vsem tom, nego samo goreće moli za svojega sina misijonara, ka me bo lübi Bog esće daleć čüvao i vodo v svojo većšo čast i rešenje moje i vnoğı drügi düš. 25. no-

Hrvatskov, smer od severoizhoda proti jugozáhodi.

Liki slovensko ozemle je ne samo bregoviti svet. Na sredi med Karavankami, Kamniškimi planinama, Dolenjskimi bregi pa teži velko Ljubljansko pole, ki ga namaka Sava s svojimi pritoki od Kranja pa do Litije. Velki deo toga pola na jugu pa jugoizhodi do Krima je esče izda moćvirnati svet, nazvano Ljubljansko barje. Dugo, že od ca-

sarice Marije Terezije, skušajo spremiti to nerodovito zemlo v plodovito polje.

Poleg Ljubljanskoga pola trbe spomeniti esće na Krško pole pri spodnjem teki vode Krke, velko Dravsko pole, ki je vtegnjeno od Maribora proti izhodi; Murško pole z Prekmurskov nizinov, Savsko dolino s Celskov kotlinov pa konćno esće Celovsko kotlina z Gosposvetskim polom na Koroškom, (Dale.)

vembra bo tvoj god. Dovoli, da ti že zdaj čestitam i te zagotavljam, da se te bom na poseben način spominjal i bom na te den darüvao za tebe sveto daritev. Proso bom sv. Katarino, naj te čuva ešče vnoga leta zdravo i veselo v Gospodi. Kda pa pride čas, ka bo konec našega zemeljskoga potüvanja, se bova pa oba vesela srečala v srečnoj večnosti. Tam ne bo več ne težav i ne trpljenja, tam bo samo veselje, sama sreča, pravo blaženstvo.

Tüdi za Božične svetke ti želem vse najboše, čeravno so ešče daleč. A pot s Kitajskoga v Jugoslavijo je tüdi duga i bodo komaj pravočasno prišla moja voščila. Naj ti läbo Betlehemsko Dete prinese dosta božega blagoslova i veselja, ka boš srečno preživela svojo starost, puna rajске zadovolnosti že tü na zemli.

Prisrčno te pozdravljam i ti ostanem vsigdar tvoj läbeči sin i misijonar S. S.

Kerec Joško, apoštolski proprefekt.

Pripomba. Pismo je dospelo komaj zdaj k novomi leti na ime g. urednika Novin, ki so je potem srečnoj materi v Prosečko ves odposlali. S pismenim dovolenjom g. misijonara je pa objavimo v našem listi.

Španjolska bojišča.

Gda so Francovi veroborci drügič zavzeli veliki deo Teruela, kak smo pisali dnes tjeđen, je prišlo v njihove roke 5000 vojakov z generalom Falom i celim štabom pa večimi z ruskimi polkovniki, nadale 125 strojnic (mašinpüšk), 200 teških avtomobilov, 40 tankov, 20 rdečih letal so pa dolstrelili. Mrtvih je dvajsetijezero zapelanih rdečih vojakov, ki so se borili proti bratom samo iz sovraštva do Boga i njegove svete vere, ki žari vu veroborčaj. Na strani Francove vojske je 8 jezero mrtvih, ki so spadnoli v borbi za pravice človeka, štere ma od Boga, pravice do vere, do človeka dostojnoga življenja, pravice do bože slobodšćine. Zavolo velike zime i visokih planin, ki segajo dvejezero metrov visoko, je ne bilo mogoče zdaj en čas se vojsküvati. A kak je zima popüstila, so veroborci začeli ofenzivo, a bili so odbiti i Teruel so zgübili. — V Madridi je izdana zapoved, da mesto moräjo zapüstiti vsi civilisti, ki nemajo nikšega opravila pri vojski. Ta zapoved jasno kaže, da rdeči već ne verjejo v svojo zmago.

Posojilo posojilnicam.

Poštna hranilnica bo na obveznice, štere dobijo posojilnice od države i nosijo 3% obresti na podlagi zakona od zaštite kmeta, posojila davala posojilnicam. Na 100 Din. da 50 Din. posojila v treh mesecaj po zaprošenom posojili na 6% obresti. To posojilo bo toliko pomagalo posojilnicam, da ležko iz doblenih obresti izplačüjejo vlagatele, ka njim nede trbelo čakati celi 14 let, kak je to v zakoni predvideno.

Jugoslavanski zastopnik pri generali Franci.

Kapitan Mažuranič, koga je naša vlada imenüvala kak zastopnika naše države v Španiji pri generali Franci, je svoja poverilna pisma izročö v San Sebastiani generali Franci. Njegov naslov je: jugoslavanski trgovski zastopnik. S tem je naša država odločno obsodila bratomorno klanje španjolske rdeče vlade i priznala Francovo kršćansko oblast.

Nova pravila Glavne zadružne zveze sprejeta.

Na občnom zbori glavne zadružne zveze v Belgradi, so sprejeta po novom zadružnom zakoni spremenjena pravila. Po tej pravilaj bo v načelstvi 50 kotrig, v nadzorstvi pa 25.

GLASI IZ SLOVENSKE KRAJINE

D. Bistrica. Z „Mladim Prekmurcom“ je priromala v našo ves tüdi „Domovina“, ki je že velikokrat osramotila Kristušove vere istine. Pojavilo se je 15 komadov v našoj vesi. Što agitira za njo, ne teško vgoniti.

V. Polana. Našega rojaka, Lebar Štefana, je velika nesreča doletela v Franciji. Gda se je pobožen naš delavec podao k polnočki, so ga hüdobni okradnoli i njemi teško zasluženo i spravleno vrednost odnesli iz kufrov, štere so gorstrgali. Sum kaple na nekše Polaka delavca. Iz srca želemo, da bi se skrbnoli delavci krivica povrnoli.

Turnišče. Naš g. dekan so se povrnoli z Budapešta, kama so hodili zavolo slovenskoga romanja na eucharistični kongres v Budapešt. Po njihovom pripovedavanji se vognski narod z velikov pobožnostjov pripravla na te svetovni dogodek, šteroga namen je, kak smo že pisali, poživeti yero v Kristuša, i razgnati brezboštvo komunistov i bogotajnikov. Vojska, ki drži red po vulicaj, se hübovnikom poklanja: Dicsértessék a Jézus Krisztus, = Hvaljen bodi Jezuš Kristuš. Di-jaštvo se pozdravlja z novimi pozdravi: greha ne poznamo već itd. V cerkvi sv. Elizabete, gde do Slovenci meli svojo božo službo, se trinajset oltárov pripravla za mešüvanje. Poseben sluga je določen, ki bo skrbo za mešno vino. Gospoda dekana je nad vse läbezivo sprejeo minister g. Huszár Károly, ki je bio svoj čas eden najmočnejših stebrov kršćanske hüdske stranke, zvane néppárt.

Obisk. Na D. Bistrico je prišo preč. g. Godina Jožef, misijonar, ravnatelj misijonske tiskarne v Grobljaj, da teško be- teznoga oco, Marka, obišče i potolaži. Gospod ravnatelj je tüdi obiskao naše uredništvo.

Veliko odliküvanje našega rojaka. Naš misijonar, g. Kerec Jožef, je imenüvani za proprefekta, ka pomeni za püspekovoga namestnika. V misijonskih pokrajinaj se püspekije zavajo, dokeč se ne zaokrožijo, apostolske prefektore, püspek za apostolskoga prefekta. Poleg te cerkvene casti, štera je dala g. misijonari naslov: monsignore, to je milostlivi gospod, ga je pa vlada imenüvala tüdi za vladnoga svetnika, ar je s svojov, pred dvema letoma nastavljenov tehničnov šolov v Junnanfu-i, pokazao velikanske uspehe. Gda mil. g. proprefekti iz srca čestitam na toj obojoj velikoj časti, prosimo Boga, naj ga čuva i obdrži ešče duga leta v diko svoje svete Cerkev, da toj vnogo poganskih hüš spravi v materno krilo. Vsi ga pa podpirajmo tüdi s svojimi dari, ar jih je jako potreben. Pri toj svojoj časti je mil. g. poslao tüdi edno lepo pismo na urednika Novin, ki so bili njegov katehet pri Sv. Sebeščani, štero v kratkom objavimo.

Kuzma. Za cerkev so darüvali v frankaj: Štefan Škalič z ženov iz Kuzme 80, Cecilija Bunderla 30, iz Doličov, Grah Emilija 20, iz Gornje Lendave, Husar Emilija 15, Husar Rozalija 15, iz Radovec, Goidina Karol z ženov 10, Goidina Ivan 10, Kološa Marija 10, iz Moravec, Cipot Verona 10, Cipot Ana 10, Cipot Ivan z ženov 10, iz Sebeborec, Šavel Kalman z ženov 10, Kološa Štefan 2, iz Vaneča, Peček Ludvik z ženov, Gornji Tešanovci 10, Kalamar Treza iz Čergov 10, iz Andrejci Horvat Treza Dolina 5, Husar Franc z ženov, Martjanci 5, Novak Marija, Tropovci 5, Škaper Marija, Čepince 5. Sküпно frankov 272, štejene v dinare za 421 Din. - Nabirateo, Štefan Škalič doma iz Kuzme, stoječi o/o Mars ²/₃ Bourcq Ardennes, Francija.

Komi pripada Kristuš? Nasürci se šopirajo komunisti i dosta pišejo, da se more vera i vse, ka je božanskoga, zatreti. Kristuš je naš, kričijo socialisti. — Kristuš pripada nam, pišejo adventisti. Katoličanska cerkev i hübovščina je boži navuk popunoma krivo napisala, tak pišejo tej. Dale pravijo, hübovniko se zagovarjajo i samo gučijo za svoje žepe. Komi je tak dobro kak hübovniko? Na sveti nikomi ne tak, trdijo. Znamo dobro, ka ščejo ti sovražniki; to, da bi vse pod svoje škrample spravili i te oni gospodarili i si žepe napunjavali. Tak dela komunizem, kde vlada. Siromaški narod dela od noči do noči, a komunisti se lepo od siromaških hülov mastijo. Zvün kat. cerkve nišče ne zboljša stana na sveti, Kristušovo večno, vse obsegajočo läbezen samo ona ma. Česa se more držati zdaj vsaki katoličan? Načel Kristušovih i po njih živeti. Dobro pravi Sv. Pismo, ka pridejo krivi proroki pa do vam glasili: eti je je Kristuš, a vi njum ne verte. Prišli so i ne vervlimo njim. Kristuš je vćio pravi socialni navuk i te pravi nepokvarjen se drži samo v kat. Cerkvi. Jeli de-nešnji socializem i komunizem sloni na navuki Kristušovom? O ne! Niti daleč ne. Če bi meli komunisti Kristušovo läbezen, te bi bila boža pravica na zemli i bi bio vsaki delavec plaćeni, vsaki siromak dobro oblećeni, vsaki brezposelni v delo püščeni. Adventisti ne mislijo nikaj bouše od sv. Cerkev kak komunisti. Njihove knižice samo na pryj strani nosijo Kristuša, naj se bole priküpijo narodi. Od znotra so pa pune čemera, dobro pripravlenoga, da očemerijo nas dober narod. Zato pazite! Sveto Pismo so pisali hüdje, šteri so živeli v časaj Kristušovih i štere je sv. Hüš vodo. Adventistično sv. pismo pa za kšeft pišejo krivoverci i brezverci, zato so njihovi spisi prepovedani. Držimo se, mladina, svoje dobre katoličanske Cerkev i njene dobre hübovščine. V tom je naša zmaga. — Mladenec.

Nova stanovska organizacija. Mlatilničarje Dravske banovine, da zbugsajo svoje stališče, so nastavili novo društvo, štero se bode zvalo Društvo Mlatilničarjev za Dravsko banovino v Murski Soboti. Pozavamo vse gg. mlatilničare, ga se vdeležijo ustanovnoga občnoga zbora, šteri se bode vrso v nedelo dne 16. januara ob pol 10 vöri v dvorani restauracije hotela „Slon“ v Soboti.

Stalin prav ma, ka kole. Tak gućio nešterni dijaki. I gda so je pitali, zakaj, so ne znali drügo povedati, kak da de se to samo za par let vidilo. Prav. Koga pa kole Stalin? Svoje najbolše tovariše, ki so ž njimi zrasli v komunističnom hühi. Zakaj so se pa njemi zamerili? Ar so njemi odkrito povedali trpljenje naroda i ga opomenoli, ka te krivice, štere se narodi godijo, pelajo v prepast toga i države. I odgovor ne bio: dobro, bom narodi pomagao, ne, nego krugla v glavo tistomi, ki je istino povedao. Pitamo zato ete dijake, jeli ščejo narodi pomagati i si te Stalinovo kruglo zaslužiti, ali pa narod püstiti v trpljenje.

Črensovci. Strelska drüžina, Črensovci, obdrži svoj redni letni občni zbor dne 16. jan. 1938. ob 15 vüri (po večernici) v maloj dvorani Našega Doma v Črensovcih. Vse člane i nečlane, šteri želejo pristopiti k drüžini, vlüдно vabi — odbor.

Bratonci. Smrt ne zbira, vse pobira, tüdi najbolše i mlade. V torek, dne 4. jan. t. l. je zavjedno spreviden s svetimi svetstvi zaspao, komaj 24 leta star, Legenov Jožek. Pokojni Jožek je rad čteo naše kršćanske Novine

Predavanje Prekm. muzejskoga drüštva:

Knez Kocel i naši očaki.

Slovenci v našoj krajini smo ne vsigdar živeli pod Vögri. Prle, kak so Vogri prišli iz Azije v svojo denišnjo domovino, so naši očaki — zvali so se Slovenci — živeli slobodno duže časa tüdi okoli Blatnoga jezera. Imeli so svoje domaće vladare, slovenskoga pokolenja, domači jeziki je bio na prvom mestu vseširo. Dosta vekše ozemle so Slovenje v tistom časi meli, kak dnes; ar so Vogri po svojoj naselitvi mnogo Slovenov iztrebili pa povgrščili. Najveško slobodo so takzvani panonski Slovenje vživali za vlade kneza Kocla od leta 861. do 876. Pomemljivo zgodovino njegovoga časa, zadnji ostanek naše slobode, nam žele prikazati Prekmursko muzejsko društvo v Soboti 21. jan. 1938. v Meščanskom domi (Faflik) večer ob 8. vöri. Predavao bo g. profesor M. Hvala, ki bo pokazao zgodovino naših očakov za časa kneza Kocla. — Pomen toga kneza za našo zemlo trbe povdarriti tüdi s tem, da dobi naša gimnazija v Soboti naslov „drž. realna gimnazija Kneza Kocla.“ Zakaj to? Kocel je bio edini vladar naše zemle do 1919. i. slovenskoga roda, zato nam je on znak (simbol) naše narodne slobode, štere smo se vćakali po jezeroletnoj hüdskoj nadvladi.

i M. List. Njegovi domaći so bili stalni naroćniki Novin i M. lista od začetka i do zdaj. Pokojni Jožek je bio globoko vören i se nigdar ne sramotio pokazati svojega mišljenja. Proti vsakšemi je bio dober i pošten. Na den sv. Treh kralov smo ga sprevodili na cintor i ga položili k večnomi počitki. Na njegovom sprevodi je bilo vnožino hüdi, mladi i stari i mislim, da je ne bilo edno oko süho, gda so g. Šprager začali jemati slovo od starišov, bratov, sester, svakov, vüćekov, botrine, sosidov, pajdašov i od njegovoga najbošega pajdaša, Vaneka. Kak žalostni so se ešče pa počütili njegovi dragi, šteri so ga ne mogli sprevoditi na njegovoj zadnjoj poti, kak njegovoga nevesta Agica i njegov svak Karol, šteriva sta v toj delešnoj tujini, v Franciji. Slovo je vzeo tüdi njegov pajdaš Ivan, štero objavimo dnes tjeđen.

Osemdesetletnico rojstva obhajajo pri Sv. Sebeščani to nedelo mati mil. g. Kerec Jožefa, proprefekta, misijonara v Junnanfu-i na Kitajskom. Pobožnoj starič želemo pri tom redkom jubileji obilno bože milosti i krepke moći do zadnjih mej človečega življenja. Kerecova hüša je stalna naroćnica i tüdi širitelica naših listov. V zahvalo mo sveto mešo to nedelo opravili za jublantko i njeno drüžino.

Filovci. To nedelo, 16. t. m. stopi pred oltar i sklene hüšni zakon naš dober trgovac g. Klar Vinko z gospodičnov Šandor Sidonijov iz Črensovcev. Želemo njemi i njegovoj ženici obilno božega blagoslova.

Ivanci. Naše cejsko drüštvo je v preminöcem leti na Janošovo melo občni zbor. Lepo se zahvalüjemo g. Štefko Števani, ki je bio 10 let predsednik drüštva; se je odpovedao, pa zdaj mesto njega izvöljeni g. Benkovič Ladislav. Društvo žele küpiti zastavo i Proši, da bi ga pri tom vsi pomogli.

Na podporo naših listov so poslali, N. Sobota, 50 Din., Dr. Klar Franc, nar. poslanec, Lendava, 50 Din., Škafar Matjaš, sluga na Sodniji, Soboti, 10 Din., Bukovšek Rado, žand. narednik v pok. Soboti, 5 D., Ing. I. Mikuz, ravnatelj, Rakičan, 20 D., Šprager Ferdo, šolski upravitelj, Beltinci 20 D., Jadviga Prudič, vüćitelica v pokoji, Celje, 18 D. Bog povrni!

Trbše zbüditi posebno med našim izobraženstvom, ki prihaja i bio prihajalo s sobočke gimnazije, zavest, da je tüdi naš deo slovenskoga naroda meo v davnini svojo slobodo i pod tem vtisom bo gojila naša mladina tü na severnoj meji države slovensko i slovansko zavest, čütenje. Knez Kocel je bio velki podpornik slovenskih apoštolor sv. bratov Cirila i Metodija, šteriva sta širila vero i prosveto. S tem nazivom bi gimnazija počastila tüdi spomin teh naših prosvetnih delavcov i büdila v mladini zanimanje za nje. — Mnoge srednje šole v državi nosijo posebna imena velkih muž. Da je za našo Slovensko krajino najbolje primerno, da dobi naša gimnazija ime kneza Kocla, za to je već vzrokov. Samo ništerne smo navedli. O vsem tom bo tüdi govor na istom večeri Prekm. muz. drüštva. To pitanje bo obravnavao prof. V. Smolej, ki pokaže pri toj priliki tüdi skioptične slike knezov Pribine i Kocla, pa vrsto slik iz Slovaške, s šterov nas veže Koclova osebnost. Té večer, ki je namenjeni našoj domačoj zgodovini, pa tüdi našoj denišnjosti, zasläži zanimanje pa obisk vseh naših zavednih izobražen-cov v Soboti.

Življenje sv. Marije Magdalene bo prinašao letošnji Marijin list. Kak je leti objavljao vsaki mesec življenje sv. Vianeya, arskog plebanosa, ravnatac bo letos objavljao življenje sv. Marije Magdalene vsaki mesec. Grešili smo vsi, pokoriti smo se dužni tüdi vsi. Zato segajmo po Marijinom listi vsi. Magde i Magdalene, se razmi, ne trebe na to opominati.

Cankova. V sobočko bolnico je spravlena g. Derkač Ana, ar se je smeknola z cvekom v levo roko i je nastopilo zagiftanje krvi.

V drog i v grabo je zavozov poštni avtobus pri Veceslavcih. Posebne nesreće ne bilo, samo edna ženska si je moćno vdarila nogo.

SOBOTA.

Dužnost svakoga, posebno izobraženca je, da se vdeleži večera Prekm. muzejskoga drüštva 21. jan. t. l. ob v. večer. — Predavala bodeta prof. M. Hvala i prof. V. Smolej. Skioptične slike! Vstopnina 1 Din. Već v članki „Knez Kocel“ v toj številki „Novin“.

Naznanjamo razveselivo novino vsem, ki so se zanimali za našo vodeno pravdo, da je ešče v starom leti bio postavljeni v Šolskoj vulici mostec (rov), da se bo ob novoj povodni voda lepi otekala, kakpa — če bodo jarki očišćeni. Tudi tinta v novinaj, ki so nas za vsega toga volo napadale, tüdi inači teće. Tak v smisli naših zahtev. Na konci smo se le „sporazumeli!“

Već plesov se prireja te čas v Soboti. Udeležba je precij većka kak n. pr. pri kakšem predavanji, mogoće celo dosega obisk pri — rokoborbaj „lepoga“ spomina.

Pošta.

Černi Marko. Renkovci. Za leto 1937. je hüdi plaćala samo za sebe. Vi ste samo za i. 1937. dužni, za i. 1936. je ona plaćala za vas, kalendar smo vam poslali po pošti, zdaj ga že morate meti. Berke I. Issoudun. Kalendar poslali: Hvala za gorećnost, ka si spravio novoga naroćnika. Škalič Štefan, Mars, sjo Bourq. Na leto 1937. je vse plaćano, pać pa je dug na leto 1936., štero bi mogo placati Henrik. Daj mi odgovor, kak stoji ja zadeva. Vogrinčić Ernest, Latette par Nozeroy. Sprejeli 150.10 Din. Horvat Helena, Francija. Penez 126.40 Din. priželi, prosimo odgovor, na koj je višek. Gorenćec T. Zagreb. Sprejeli 10 Din. na podporo Novin. Bog plaćaj.

VEZ LÜBEZNI Z NAŠIMI IZSELJENCI V TŪJINI.

Pisma naših z tūjine

Naj mali Jezusek z punimi rokicami blagoslovi vse domače, rod, poznanca, duhovnike, farnike, urednika Novin i celo Slov. Krajino, želejo: *Gutman Andrej*, Thelonne, z Bogojine: „Posebno me razveselijo naše domače Novine z M. Listom, naročnino sem poslal, višek je podpora za Novine, prosim tudi kalendar; slaba je moja pisava, z delana, trudna roka jo piše, mantrajte se malo z nami g. urednik, ve vam dober Bog že plača to.“ *Tivadar Barica*, Lipa, i *Ružič Lujzika*, Peskovci, obe v Bertihani: „Z veseljem sem sprejela kalendar i lepo se zahvalim na prav lepoj izseljenskoj številki Novin, vse naše liste redno dobivam, Bog vam plačaj trude; smo kak ptice pod nebom, ki potrebuje vaše pomoči, ki delate Novine i Mar. List; Bog vas vse blagoslovi. Slovenski kraj boš mi v spomini vekomaj.“ *Vuk Gizela* iz Črenovec, *Kohek Rozina* iz G. Bistrice, obe v Nemčiji: „Smo kak ovce brez pastira v tūjini, vaši listi so mi v veliko veselje i duševno tolažbo; z ljubnostjov mislivo na domačo Marijino družbo.“ *Šprager Marica*, Les Vallades, z Beltinec: „Koliko tolažbe i veselja mi prinašajo Novine, one so jedina zveza z domovinom, so pa tudi najcenejši list, ki ga lahko dobimo. Komaj pričakujem Novine, v nedelo dopoldne pride i je včas preberem, če pa časa ne, pa večer. Veseli me, da smo dobili ednoga duhovnoga pastira, a žalostno, da smo preveč razno razstepteni. Moj gospodar je dober katoličan, a oskrbnik je brezverec, me samo debelo gleda, gda se križam. Smo ovce med vukmi i se moramo dobro držati, da nas ne požrejo. Naročim kalendar, Mar. list i vam pošlem tudi članarino za društvo „Dom sv. Frančiška“. Želem vam, da ste zdravi, čili i dolgo let vrejete liste, šteri so izseljencom v veliko uteho. Molite za nas, ve nas je dosta ovčic brez hrane i pijače duhovnoga pastira.“ *Magdič Matjaš*, *Tomec Štefan i Bara*, Aulnay, od Lipe: „Že dostakrat sam nameno pisati, pa je vsikdar kaj z mes prišlo, ka sem ne mogeo. Dnes sam se odločo i vam pišem zahvalo za redno pošiljanje vaših listov, šterih naročnik sem tudi v novom leti. Z ljubnostjov mislim na g. dekana Jeriča i celo tōrjansko faro.“ *Ferenc Alojz*, a la Grande Motte; „prosim kalendar“. *Balažic Marija*, Paris, iz Hotize: „Prosim Boga, naj nadale tolažite nas razsteptene ovce v tūjini; z milim srcem mislim na svojo drogno dečico, štera je noč no den pred menov i na gorečega gospodina Berden Jožefa, ki na pravo pot spravljajo ovčice; liste redno dobim, tudi kalendar sem dobila, ostanem naprej že 4. leto v tūjini njūva naročnica; sam bliže proti domi s prijateljicov v dobri krščanskoj hiši, gde se na glas moli Bog. Molite za nas, da pridemo srečno domo, po šterom domi krvave skuze točimo.“ *Ošlaj Jožef i žena Ana*, Hellesmes, z Filovec: „Niti ne sva se trošala, pa sva kalendar dobila, Bog vas živi duga leta, da te mogli naše dobre liste med širrom sveta razsteptene ovce pošilati. Na duševni hasek so nam naši listi. So neki že pet let v Franciji, pa mrzli vu veri, ne voščijo si duševne hrane, štero njej ponūjajo naši dobri listi.

Novinam se mava zahvaliti, ka sva prišla k božičnoj spovedi. Kak veseli smo bili Slovenci, gda nas je 20 po svetoj spovedi sprejelo iz rok preč. g. Župančič Valentina sveto Jezusovo Telo. Bog njim povrni gorečnost i Hajdinjakovoj Miciki, ka nam je to slovesnost poskrbela.“ *Fujs Alojz*, Amarij: „Živite dugo let i nas krepite z svojimi listi, ki nas tolažijo. Pošilam naročnino i prosim kalendar i vam javim ednoga novoga naročnika, Magyar Antona iz Večeslavec, tu v Franciji.“ *Sabotin Jožef*, Puy de Disme, iz Trnja: „Večkrat mislim na domači kraj, šteroga ne morem pozabiti, o keliko svetkov je že minolo, kak smo zapustili črensovsko cerkev, posebno mislim na trnarsko mladino z želov, da bi ostala Bogi verna.“ *Klar Margita*, Francija, iz Ivanec: „Po dugom hrepenenju i teškom pričakovanju je prišo prečen den, da so nas 36 izseljencov iz vseh krajev Slov. Krajine spovedali i precistili 21. decembra, preč. g. Župančič Valentin, slovenski izseljenski duhovnik. Pri svetoj meši smo spevali slovenske pesmi i dali smo se tudi fotografirati. Po božoj službi smo meli skupen obed, pri šterom smo spevali naše mile slovenske pesmi, posebno se je vsakom dopadnola: „Oj hišica očetova“. Po obedi so nam g. Valencič držali lepi nagovor i oblubili, da

prido pri drugoj priliki znova med nas. Iz globočine srca se njim zahvalimo za njihovo gorečo lubezen. Vaše liste od mojih domačih dobivam, posebno me veseli Marijin list. Jezus vam bodi za trude obilen plačnik. Z posebnim pozdravom obiščem bogojanskoga plebanoša i družino dr. Klarovo v Lendavi. Molite za mene, jaz molim za vas, da te mogli vnogo let vršiti svoje delo. Sam pri dobroj krščanskoj hiši, verske dužnosti leško opravlam.“ *Vogrinčič Ernest*, iz D. Slavec, *Ficko Anton i Ferko Matjaš*, iz Vidonjca, vsi v Mezeray-i: „Našo prosnjco ste poslušnoli i nam poslali liste i kalendare. Lepo se vam zahvalimo, le pošilajte je nadale. Naročnino smo vam poslali.“ *Baša Viktor i žena*, Mesangard, Sancerignes, Francija, z Melinec. Prečastiti gospod, vrednik Marijinoga lista i Novin! Dovolite, prosiva, da se tudi midva malo oglasiva iz dalešnje Francije pri Vas! Prisrčno Vas pozdravlava, ino se vam lepo zahvaliva za redno pošiljanje Novin ino Marijinoga Lista! Nadale pozdravlava tudi prelūbo nama domačo faro Beltinsko ino prečastite vse tri duhovne pastire, kak tudi vse domače, rodbino, prijatele, znance ino vsem vkuper želeva srečno novo leto. Živeva tu v delešnjem kraji lepo krščansko i tudi k sv. meši leško ideva vsako drugo nedelo.

Klanje živine z Sermerjevim aparatom.

To vam je potrebna, dobra pa prec draga reč, ali vučeno povedano aparat, ki rad erjavi, rabijo pa ga pametni i napredni ljudje na velikih občinskih ino mestnih klavnicaj v razni državaj, kde so bole kulturni, kde vsako dete, kmet zna nemški ali francuski.

Zato ga mi tudi moremo meti, zato je potrebno, ka se tudi v naši Novinaj o njem nekaj pove. Zahtevle pa njegovo rabo ikzv. humano klanje živine, to se pravi klati na „sodoben“ način, (ka mi tudi pripoznamo). Klati z kem menšimi bolečinami tak, kak se to spodobi za ljudi, ka nema stvar naj menje trpi, ne pa ka so negdi v okroglini s sekirov klati pse, ar so znanekar nej meli bole „humanoga“ sredstva za fundanje nesrečnih

pesjih par, štere so v trumaj mogle težko smrt najti.

Potrebno je na te način klati, ar ka do drugi pravilil? Ve napreduje turizem, ka do pravili tūhunci, turisti, zvnški ljudje, ki po našoj lepoj domovini kolovratijo sebi v zabavo, nam pa dostakrat v nevolu. Dozdaj je tak bilo, ka smo klali, kak smo najbole znali, ino smo znali tudi sekiro dobro rabiti, naj se govenska mara ne mantra po nepotrebnom kak kakši besnoče krivi psi; pri tom deli so pa po znani predpisaj ne smeli poleg biti deca, ženske, cigani, tepešje pa tudi dnesden moderni turisti, ar je bio — kak je nam znano — prej na vse klavnice „vstop vsem nezaposlenim prepovedan“, tak tudi turistom, šteri bi znali

Zvonar Janoš.

Nikak njim je rejsan že smrt voščo, ali oni so, hvala Bogi, ešče živi pa zdravi pa verno spunjajavo svoje dužnosti „poleg pravde svete Matere Cerkve“.

Ravno sem bio na obiski pri gospodi plebanuši. Zajtra, pri odlaganju mešne obleke, so mi nekaj nagajali rokavi nove robače, pa sem se jim smejoč potožo.

„Vej pokojni gospod, Bog jim daj dobro — oni so že na svojoj pravici — so tudi nikdar nej šteli takšne moderne srakice, liki vsikdar pamočne eli ešče raj lenove, ka švic lepo gori pije, pa je človek v njih dosta bole zdrav; manžetline so pa ekstra k koj devali, či je trbelo.“

Opravo sem zahvalo, Janoš so pa pri oltari opravili, te sem jim pa od ministrantov začno: „Tak je künšten te levi, ka točno zna kak dugo more muviti, ka je zadosta za odgovor, liki nieadne latinske reči, samo nikše brbotanje.“

Nikak je odpro dveri „od segeštije“. — Janoš so se včas

lepo poklonili, jaz sem tudi pozdravo: Gospod plebanuš so morali na spoved. —

„Vi samo ite k zajtrki, vej jaz naskori tudi pridem, pa sva si te dale gučala.“

Mali desni ministrant je prišao z gospodom, pa šteo stopiti pod mali tōren, ka bi za vože maloga „spovidnoga zvona“ potegno.

Zdaj sem vido, kak Janoš zvone rejsan radi majo, nej samo velke, liki tudi toga maloga, mogoče ešče bole. —

„Ešče nej trbej. — Idi pa sveče vužgi!“ so pravili, gda so gospoda obdačili. —

„S tem ščista inači trbej zvonitil!“ so si zgučavali, gda so za vože prijali. Pa so rejsan zvonili kak človek, ki to zna. Glava se njim je pobožno sklanjala pri vsakšem potegljaji, nikaj so več nej gučali, samo verno pa zadovolno poslušali. —

Gda sta oviva odišla, te sva si naprej zgučavala. „To je črstev dečko, te je toga človeka nagačao, ka se dá spovedati; vej je nej preveč nevolen, liki želej, pa je dobro, ka so starejši ešče tak.“

najbole širiti našo zaostalost ali siromaštvo.

Zdaj pa morajo naše občine, štere na nesrečo majo kakšo klavnico podobno zgradbo, po vsej višjih naredbaj, ne zavolo lastne potrebe, te čuden aparat naročiti pa tudi plačati za njega lepo šumo 2500.— Din.; štero moremo v naše že itak obteršene proračune občinske vnesti, moremo pa dovoliti tudi vsem prile omenjenim vstop v klavnico, ar nieden od tej na nosi ne nosi napis, šteri je turisti, za koga volo smo to nabavili, šteri od njih cigan ali tepeš.

Mamo se pa za to srečo, ka mo tudi mi poleg vsega siromaštva v tom tali napredni i kulturni, zahvaliti mariborskomu društvu za varstvo živali pa podjetnosti nekšega gener. zastopnika inozemske tovarne za te aparate v Maribori. Tem se je posrečilo te aparate vpelati vu vse klavnice v našoj državi, tudi tam, gde je po našem skromnom mišljenju nepotreben, kde se nerentira, ne zavolo turistov, ne za dragoče volo, kde je nepotreben i ta vrženi penez.

Ar pa mamo dosta — to vsi znamo — žareče potrebe, za štere naletimo največkrat na „glūja vūja“ po vsej inštancaj, pri šterih se te nesrečen aparat toplo priporača. Naše zadeve nam pa ravno tak, či ne ešče vu vekšoj meri, kvarijo naš dober glas v tūjini ino pred „turisti“, ne najde se pa nikše društvo, nikši gener. zastopnik, šteri bi naše žele podpro, zato ne bi bilo zvišešega, če bi se v Maribori

Službena naznanila

No. 11141/31. P r e p i s. Nabava semenskoga krompirja v l. 1937. za ođskodovance po poplavi v lendavskem srezu.

Nakup krompirja.

1. Nabavljeno pri Kmetijski nabavni in prodajni zadrugi Ptuj.

1. pošiljka 161.483 kg. krompirja a 0'65	104.968'95 Din.
plaćani eksped. stroški za 15 vagon. krompirja tovornina za 15 vagon.	157'55 "
2. nabava 17.900 krompirja kupljeno v srezu za občine	6.383'50 "
3. pošiljka iz Ptujaja kg. 50.116 a 0'65	9.530— "
toivornina za 5 vagonov ekspeditivni stroški	32.575'40 "
	2.000— "
	247— "
	155.857'40 Din.

Plaćilo krompirja.

Izpl. prispevek kraljev. banske uprave	75.000— Din.
Izpl. občini za prejeti krompir po znižani ceni Prispevek sres. kmetijskega ođbora Lendava Zaprošen in predviden pris. kralj. ban. uprave	52.177'40 "
	13.680— "
	15.000— "
	155.857'40 Din.

zavzeli n. pr. za naše slabe ceste, za kopianje odvodnih kanalov, naj nas ne davi voda, za naše izseljence, za našo najnovješo nesrečo, kūgo, — i za stroške okoli zatiranja iste, za stopodstotno regulacijo naše Mūre, od Radgone do M. Središča i tak dale, itd. Vsa ta pitanja i vnoga druga čakajo na rešitev i čas, kda do vnešena v razne proračune, ne pa v občinske, naj bi se zavzeli za nje, če smo mi prisiljeni k našemu siromaštvi vnesti za njūve namene celih 2500 dinarov v proračuni, ki bi jih pravimo zlejka potrošili za božičnico lačnim i potrebnim, naj se z naših potreb na merodajnih mestaj ne spozabijo.

Čūdimo se, ka tudi ministrtvo priporača nabavo te škeri, ki jo morejo vse klavnice kupiti pri ednom gener. zastopniku, to selpravi pri repi, ne pa pri glavi, v samoj tovarni; ne se pa po brigalo, ka bi mi to dobili po vnogo falejšoj ceni, tak se potrata dela, ar prekūpčevalec služi, mi pa plaćujemo. Za jezika volo zastopnika ne rabimo, ar ga sami znamo.

Pripoznamo pa, ka je te način klanja živine bogši, mogoče tudi pripravnejši, ne je pa v danih razmernaj pri našem siromaštvi zaednok za vse klavnice po vesnicaj potreben. Zato se tudi branimo, naj svet zvedi, kde siromaškoga kmeta črevo žūli, ar nas žūli, mi smo pa na našo nesrečo počasni — konzervativni, ovači bi nas v denešnjem težkom časi zadavile razne — tomi aparati spodobne *novotarije*. Šiloret.

Skupno se bo razdelilo med poplavljenice 229.499 kg. krompirja; od tega 130.000 kg. po Din. 0'40 za 1 kg. 99.490 kg. pa je razdeljeno brezplačno.

V zvezi zapisnika ođbora za razdelitev banov. podpore II. No 10 086/20 z dne 19. X. 1937 se v tem zapisniku točno predvidena dobava za posamezne občine ni mogla izvršiti. Občine so prejele krompir v vagonih, kateri niso mogli biti točno naloženi na naročeno kolićino. Bilo je prejeto već ali manj od naročenega krompirja.

Lendava, dne 30. XI. 1937.

Sreski načelnik:
Grabrijan M. s. r.

CENE.

Penez.	Dinarov vala:
Angleški fūnt	214'54—216'59
Nemška marka	17'40—17'54
Austrijski šiling	8'40
Vogrski pengő	8—8'76
Grčka lira	31'50
Amerikanski dolar	43—47
Holandski goldinar	23—24
Švicarski frank	9—10
Belgijska belga	7'37
Italijanska lira	2'31
Francoski frank	1'40
Češka korona	1'54

„Ovomi sem pa kelkokrat že pravo: Tvoja miseo nej tū. — Samo spako bi delao: zdaj v zimi, či je v nedelo nej njegov red, te se pride v segeštije „segrevat“: samo devao bi na ogenj pa dim delao. — Či njemi pa kaj pravim, se navelci smije pa že ma v rokaj svečo ma pa jo drobi. — Na dušnl den je na cintori skoron do podneva ostanke od sveč iskao, pa je prišla — starica, nevolna sirota, ka že komaj ide; rada bi se malo pomolila za svoje pokojne: pa jo nej ošpotao? Ka so ga zmotili v njegovoj tepeštiji.“

Stopila sva iz segeštije, pa zaglednejo na stolici kaštulo:

„Vidite, to me tudi tū nihao, ka sem njemi pravo naj odnese, ka nove hoštije trbej.“

„Vej velke hoštije mate jako lejpe.“

„Ja, da pa té ne pečejo tū, liki . . . Vej to samo vam povem, ka po mojem mišljenju to nej prav: sveta Mati Cerkev pri tom škodo trpi.“

„Mesta pa zdaj zato zadosta mete v cerkvi, ka je prostorna.“

„Koga, vej bi bilo, liki v

té „gut“ (prostor poleg stebrov od stranskoga vhoda pod starim zvnikom do segeštije) se v svetke tak narinejo, ka dver nej mogoče niti odpreti, največ mladina, pred prečkov pa prazno mesto za nje.“

Šla sva mimo velkoga križa: „Ešče je jako lepi!“ „Ali plej tam odzgoraj je že ščista nazaj: gda je kolićkaj veter, te tak škripke, ka bi človek mislo nevem ka.“

Gda sva bila že v prekliti, se mi čūlo, neščem potva lati, kak da bi cmufkali. Johana, to že znali, pa so njim dali njūv stampri.

Te se njim je pa jezik še bole razvezao:

„Bili smo na prošćenju. Gospod so čakali dosta gostov, pa jih nej bilo, liki gospod dekan so zato prišli. — Te so pa pri obedi pravili, naj jes tudi k njim pridem k stoli — kak, siromaški paver, brezi golera pa nezvućeni. — Liki zato naj bo, či tak želejo. — Pa smo šče cigare kadili . . .“

Gospod plebanuš so prišli domo, nekše majne razgovore sva mela, te sam se pa od Janoša morao posloviti. ic